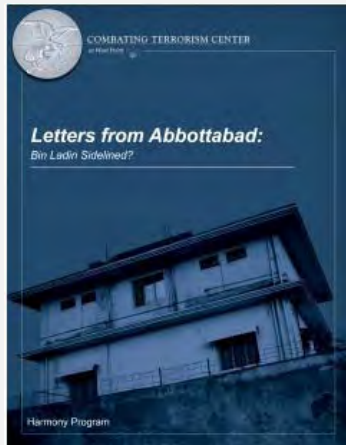

מסמך, שנתפס על-ידי צבא ארה"ב בבית המסתור של אסאמה בן לאדן בפקיסטאן, חושף קשרים בין צמרת ארגון אלקאעדה לצבא האסלאם, התארגנות ג'האדית סלפית ברצועת עזה

[الأخ عبد الحميد وفقكم الله ، هذه أسئلة من إخوة جيش الإسلام (في غزة) ،
مع إجابات عليها من الشيخ محمود ، للاطلاع ربما يفيد]

بسم الله الرحمن الرحيم
السلام عليكم ورحمة الله وبركاته
الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله وعلى آله وصحبه ومن والاه. أما بعد:-
هذه أسئلة نرجو منكم إخواننا عرضها على أهل العلم تبحران رؤوسنا ليفتونا بها إن شاء الله ..

السؤال الأول : هل يجوز أخذ المال من التنظيمات الأخرى وذلك بقرض دعم الجهاد عندما مع
بيان الآتي :
* حركة الجهاد الإسلامي : يتلقى أموال طائلة من الخارج (خاصة إيران) ولدى بعض
عناصرها تبني لأفكار التشيع والعباد بالله . ولكنهم عرضوا علينا التمويل مقابل العمل معهم

מימין: נוסח בערבית של המכתב מצבא האסלאמת שנתפס בבית המסתור של בן לאדן.
משמאל: ניתוח המכתבים שנעשה על ידי CTC

כללי

1. ב-3 במאי 2012, שנה לאחר שחוסל אסאמה בן לאדן בידי יחידת עילית של צבא ארה"ב, פורסמו 17 מסמכי שלל לא מסווגים, שנתפסו בדירת המסתור שלו באבוטאבאד, פקיסטאן. המסמכים פורסמו במלואם בתרגום לאנגלית בצירוף ניתוח נלווה [תחת הכותרת "Letters From Abbottabad: Bin Laden Sidelined?" (Combating Terrorism Center – CTC), שבמכללה הצבאית ווסט פוינט, שמדינת בניו יורק.¹

2. 17 המסמכים, שפורסו הינם חלק קטן ביותר, מתוך 6,000 מסמכים שנתפסו במחשבים ובכוננים קשיחים, אשר נלקחו מהמתחם בו הסתתר אסאמה בן לאדן באבוטאבאד. המסמכים, שהמוקדם שבהם הוא מתחילת שנת 2006 והמאוחר ביותר מאפריל 2011, כוללים מכתבים וטיוטות מכתבים של אסאמה בן לאדן ובכירים נוספים באלקאעדה.

¹ למסמכים מקוריים ראו: <http://www.ctc.usma.edu/posts/letters-from-abbottabad-bin-laden-sidelined> .
ראו ניתוח מצורף: http://www.ctc.usma.edu/wp-content/uploads/2012/05/CTC_LtrsFromAbottabad_WEB_v2.pdf .

3. אחד המסמכים, שנכתב, כנראה בשנת 2006, חושף חילופי מכתבים בין צבא האסלאם, ארגון ג'יהאד עולמי ברצועת עזה המזדהה עם אלקאעדה, לבין הנהגת אלקאעדה. במוקד חילופי הדברים עומדת שאילתא הלכתית-פוליטית של צבא האסלאם **האם מותר לו לקבל מימון לפעולות הטרור שלו מארגונים פלסטינים אחרים** (הג'יהאד האסלאמי בפלסטין, פתח) **ובמשתמע גם ממדינות "כופרות" דוגמת איראן השיעית** (המעניקה, לדברי צבא האסלאם, מימון כספי נדיב לג'יהאד האסלאמי בפלסטין). תשובת אלקאעדה הייתה חיובית, קרי, **ניתן לשיטתו על פי האסלאם לקבל כספים מארגונים אחרים נממדינות כופרות לביצוע ג'יהאד** (כפי שעושה הג'יהאד האסלאמי בפלסטין). (פירוט חילופי המכתבים ראו **נספח א'**).

4. **צבא האסלאם** הינו ארגון ג'יהאדי-סלפי ברצועת עזה **הבולט ביכולותיו המבצעיות** בהשוואה להתארגנויות דומות המזדהות עם אלקאעדה. בראש הארגון, שהוקם בתחילת 2006, עומד **ממתאז דע'מוש**, בן לחמולה רבת כוח ברצועה. שני פעילי צבא האסלאם נטלו חלק בפיגוע בו נחטף גלעד שליט. הארגון בולט במאמציו לבצע פיגועי טרור נגד ישראל **דרך חצי האי סיני** אולם בנוסף לכך מקיים **מאפייני פעילות נגד יעדים מערביים ומצריים, בדומה לאלו של הג'יהאד העולמי**. בעבר הואשם צבא האסלאם ע"י מי שהיה שר הפנים המצרי באחריות לפיגועי טרור נגד הכנסייה הקופטית באלכסנדריה (ינואר 2011) ובשוק ח'אן אל ח'לילי בקהיר (פברואר 2009). **צבא האסלאם מקיים יחסים הדוקים עם חמאס**, המאפשרים לו מרחב פעילות הן בזירה העזתית והן בזירה המצרית (פירוט ראו **נספח ב'**).

5. "מקרה המבחן" עליו מסתמכת פניית צבא האסלאם לאלקאעדה הינה, כאמור, **מערכת היחסים ההדוקה, שבין הג'יהאד האסלאמי בפלסטין לבין איראן**. שכן, על פי הפנייה, הג'יהאד האסלאמי בפלסטין (המוסלמי סוני) מסתייע במימון רחב היקף של איראן השיעית "הכופרת" **לשם ניהול פעילות הג'יהאד שלו**, עד כי כמה מפעיליו אימצו את האסכולה השיעית ("לא עלינו" נאמר בפנייה של צבא האסלאם). בפועל, אכן מגישה איראן לג'יהאד האסלאמי **סיוע נדיב בתחום הצבאי והכספי**, שהפך אותו לארגון השני בכוחו (אחרי חמאס) ברצועה. תמורת סיוע זה **מוכן הארגון, הנעדר עכבות מרסנות דוגמת חמאס, לקדם את האינטרסים האיראניים בסכסוך עם ישראל ובזירה הפנים-פלסטינית**.

נספח א' – חילופי המכתבים בין צבא האסלאם לאלקאעדה

כללי

6. אחד המסמכים,² שנתפס ע"י צבא ארה"ב חושף חילופי מכתבים בין ארגון צבא האסלאם לצמרת אלקאעדה. המכתב של צבא האסלאם נשלח, ככל הנראה, בשנת 2006, בתחילת דרכו של הארגון. התשובה אליו ניתנה במהלך אוקטובר-נובמבר 2006. האדם אליו מוען המכתב הוא **עטית אללה**, כינויו של אחד מבכירי ארגון אלקאעדה המקורב לבן לאדן.³ במכתב מבקשים אנשי צבא האסלאם מעטית אללה, בהיותו חכם הלכה אסלאמי וחבר בכיר בהנהגת אלקאעדה, תשובות לשלוש סוגיות הנוגעות לאופן המימון של פעילות ארגון צבא האסלאם. התשובות של עטית אללה הועברו לעיונו של אדם בשם **עבד אלחמיד**, כנראה פעיל בכיר באלקאעדה ולעיונו של אסאמה בן לאדן (שבביתו נמצא המסמך).

[الأخ عبد الحميد وفقكم الله ، هذه أسئلة من إخوة جيش الإسلام (في غزة) ،
مع إجابات عليها من الشيخ محمود ، للاطلاع ربما يفيد]

بسم الله الرحمن الرحيم
السلام عليكم ورحمة الله وبركاته
الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله وعلى آله وصحبه ومن والاه.. اما بعد:-
هذه أسئلة نرجو منكم إخواننا عرضها على أهل العلم تيجان رؤوسنا ليفتونا بها إن شاء الله ..
السؤال الأول : هل يجوز أخذ المال من التنظيمات الأخرى وذلك بفرض دعم الجهاد عندما مع بيان الآتي :
* حركة الجهاد الإسلامي : يتلقى أموال طائلة من الخارج (خاصة إيران) ولدى بعض عناصرها تبني لأفكار التشيع والعياذ بالله , ولكنهم عرضوا علينا التمويل مقابل العمل معهم

פתיח הנוסח הערבי של המכתב שנשלח מצבא האסלאם לאלקאעדה

השאלות והתשובות

7. להלן שלושת השאלות, הנוגעות לסוגיית אופן מימונו של צבא האסלאם, שהופנו לעטית אללה והתשובות שנתן עליהן:

² מספור המסמך כפי שמופיע על-ידי ה-CTC: SOCOM-2012-0000008-HT .
³ <http://www.nrg.co.il/online/1/ART2/364/174.html> . עפ"י הניתוח של CTC, בהסתמך על 17 המסמכים, שמו המלא של עטית אללה המוכר גם כאבו **עבד אלרחמן** או **שיח' מחמוד**, הינו **ג'מאל אבראהים אשתיו אלמצראתי** הוא נולד בעיר מצרתה שבלוב ב-1970. הוא התמחה בלימודי דת האסלאם במאוריטניה והצטרף לג'האד באלג'יריה. בסוף שנות התשעים הוא הגיע לאפגניסטאן. הוא נהרג בפקיסטאן כתוצאה מפצצה, שהוטלה ממוטוס ללא טייס, ב-22 באוג' 2011 על פי CTC, עטית אללה ולא אימן אלט'ואהרי כפי שמקובל היה לחשוב, היה המקורב ביותר לבן לאדן (ראו עמ' 5 הערה 5 במסמך CTC).

א. **שאלה ראשונה:** האם מותר לצבא האסלאם לקבל מימון מארגונים אחרים כסיוע לצבא האסלאם עבור ביצוע פעולות ג'האד? (קרי, עבור פעילותו הטרוריסטית של הארגון):

1) בהקשר זה מציג השואל שני ארגונים המקבלים סיוע מגורמים אחרים, שהציעו להעניק לצבא האסלאם סיוע כספי. הראשון שבהם, **הג'האד האסלאמי בפלסטין**, אשר מקבל סכומים נכבדים מבחוץ במיוחד מאיראן, עד כי כמה מפעיליו אימצו את האסכולה השיעית ("לא עלינו" – כך במקור). השואל מציין, **שג'האד האסלאמי בפלסטין הציע מימון לצבא האסלאם בתמורה לשיתוף פעולה ב"פעולות איכות"**. הוא מוסיף שהרעיון העומד מאחורי הצעה זאת הוא, **שצבא האסלאם יבצע פיגועים במימון הג'האד האסלאמי בפלסטין** ולאחר מכן יוכרז בפומבי, כי הפעולה בוצעה בשיתוף פעולה בין שני הארגונים.

2) הארגון השני הינו **ארגון פתח** (במשתמע ברצועה), שהציע אף הוא מימון לצבא האסלאם כתמיכה בפעולות הג'האד שלו. אולם, לדברי אנשי צבא האסלאם, מאחורי ההצעה מסתתר מניע נוסף, שעיקרו- חששם של פעילי פתח להפוך בעצמם ליעד של צבא האסלאם במסגרת מאבקים פנימיים (קרי, הצעת הסיוע נועדה להשיג מעין חסינות לפתח).

3) במכתב צוין, כי המימון, שהוצע להם, ע"י שני הארגונים מיועד למטרות **רכש וייצור אמצעי לחימה ותמיכה במבצעים** (דהיינו, פעולות טרור). השואל מציין, כי הסיבה לרצונו של צבא האסלאם להיעזר בסיוע המוצע להם היא **תחושת החנק** בעקבות ה"מצור" המוטל עליהם על ידי "היהודים", וע"י ארגונים אחרים ובמרכזם **תנועת חמאס. תנועת חמאס, לדברי הפונה חוששת מעליית השפעתם ושליטתם ברצועת עזה.**

תשובתו של עטית אללה:

1) עטית אללה מציין בראשית תשובתו, כי מהשאלה עולה, שאנשי צבא האסלאם מבקשים לקבל לגיטימציה לקבלת הסיוע הכספי המוצע להם על ידי ארגונים אחרים. כבסיס לתשובתו, יש לשקול מספר פרטים טכניים אודות מהות ואופי המימון והאם הכספים הללו מותרים לשימוש או לא. כמו כן יש לבדוק מהו האינטרס לקבל את המימון והאם הוא לגיטימי או מושחת על פי ההלכה האסלאמית.

2) עטית אללה ממשיך וקובע, כי בעקרון מותרת קבלתו של כסף כל עוד אין סיבות אחרות האוסרות על קבלתו על פי ההלכה האסלאמית. לדבריו קיימים שני סוגים של כסף שאסור לקבל: **הסוג הראשון** - כסף ששולם עבור יין (שאסור לשתייה על המוסלמים) או עבור בשר חזיר או בשר אחר האסור לאכילה על המוסלמים. **הסוג השני:** כסף, שהושג בדרך בלתי חוקית או אסורה. בנוסף, מציין המשיב, כי יש לבחון אם תוצאת השימוש בכסף עלולה להשפיל מוסלמים, לגרום להם להיות כפופים לכופרים או לחזק את האחרונים, ואז ברור שאסור להשתמש בכסף שכזה.

3) עוד קובע המשיב, כי לפני מתן התשובה הסופית שלו, יש לאבחן את מידת הדחיפות שבקבלת הסיוע והנסיבות בהן נמצא הארגון המבקש. המשיב מציין, כי לאור מה שתואר בפניו, ברור לו, כי הפונים אליו (קרי, ארגון צבא האסלאם) **זקוקים בדחיפות לסיוע**

כספי לביצוע הג'האד. לפיכך מציין המשיב, מותר לפעול על-פי מקרה המבחן של הג'האד האסלאמי בפלסטין. כלומר, ארגון המקבל סיוע כספי מאיראן, למרות שזו נחשבת בעיני המשיב כמדינה שיעית "כופרת"⁴. הוא קובע, כי האסלאם מאשר, עקרונית, למוסלמים לקבל כספים מ"מדינות כופרות ומלכים (כופרים)", כל עוד לא קיים איסור אחר לכך.

(4) עוד פוסק המשיב עבור צבא האסלאם: "אם בעת הזאת אינכם מסוגלים לממן את עצמכם בדרכים לגיטימיות... אזי קבלת כספים מארגונים אחרים – למשל, מכמה תנועות אסלאמיות כגון: חמאס והג'האד האסלאמי בפלסטין, או אפילו מתנועות לאומיות [הכוונה בהקשר זה היא לפתח] המשתתפות אתכם בפגיעה באויב היהודי – כדי להשתמש בו לניהול ג'האד ולפגיעה ביהודים – עדיפה על נטישת הג'האד בשל מצוקת מימון".

(5) זאת ועוד, המשיב מבהיר את הרציונל לפסיקתו באומרו, כי גם אם ינצלו הג'האד האסלאמי בפלסטין, חמאס ואפילו פתח) את הפיגועים שיבצע צבא האסלאם לתועלתן (כפי שחושש צבא האסלאם), יהיה בכך "פחות נזק מאשר יהיה לנטישת הקרב ביהודים...". עם זאת, בעתיד אם "אללה יפלו בפניכם את הדרך ותהיו מסוגלים לממן את עצמכם ולא תהיו זקוקים להן (לארגונים הפלסטיניות הללו), אזי עליכם לנטוש אותן ולפעול באופן עצמאי בדרך שתתוו לעצמכם, ושאללה העניק אותה לכם".

ב. **שאלה שנייה:** האם מותר להשקיע כספים בבורסה לניירות ערך, לקנות ולמכור מניות במטרה לסייע לג'האד, או להשקיע כספים, שמקורם ברווחים מהבורסה?
תשובת עטית אללה:

(1) בניגוד לתשובה המפורטת לשאלה הראשונה מודה המשיב, כי אין לו ידע כלשהו בנושא אליו מתייחסת השאלה ולכן אין הוא מוסמך לתת תשובה מקצועית בנדון. הוא מבהיר את גישתו העקרונית באומרו, כי "הפסיקה לגבי שאלה זו תלויה בנסיבות ובתקנות של הבורסות הנ"ל. אני אינני יודע דבר לגבי הנסיבות והתקנות של שוקי הכספים הללו באופן המסמיך אותי לדבר עליהם".

⁴ כמקובל באידיאולוגיה של אלקאעדה, המשיב מתאר את איראן השיעית בכינוי הגנאי "ראפצה" – כלומר "דוחה". משמעות הדבר שהיא דוחה את הלגיטימציה של שלושה מארבעת הח'ליפים הראשונים של האסלאם (אבו בכר, עמר ועת'מאן).

2) עם זאת, הוא מציין (כנראה על סמך ידע כללי), כי "שיטות המכירה (בבורסות) כרוכות בסיבוכים רבים ושופעות תחבולות, ובעניין זה אני חסר יכולת [להשיב לכם]". לפיכך הוא מייעץ לצבא האסלאם לשאול מומחים בנושא, אך רק "לאחר שערכתם היטב את שאלתכם והסברתם את הנסיבות ואת התקנות של הבורסה שבה אתם יכולים לנהל מסחר. מי ייתן ואללה יצליח את דרככם ויעזור לכם".⁵

ג. **שאלה שלישית:** האם מותר לפגוע במבריחי סמים, להרוג אותם וליטול מהם את הכסף שהם קיבלו עבור הסמים שהם מכרו? כמו כן, האם מותר להשתמש בסמים שנתפסו מהמבריחים למטרות הבאות:

- 1) פיתוי מתמכרים לסמים על מנת שיהפכו להיות סוכנים כפולים נגד יהודים.
- 2) מכירת סמים ליהודים כדי לגרום להם נזק ולקחת את כספם.
- 3) חיסול חיילים יהודים, בפרט אנשי משמר הגבול, באמצעות סמים.

תשובת עטית אללה:

1) **בכל הנוגע לפגיעה במבריחי סמים והריגתם: התשובה חיובית.** בעניין זה יש לנהוג עפ"י העיקרון האסלאמי הבסיסי הידוע של "הציווי לעשות את הטוב והאיסור לעשות את הרע". יתרה מזו, שומה על לוחמי הג'האד (מג'אהדין) בכל מקום בו הם נמצאים לוודא, כי הם יכולים לאכוף את חוקי העונשין של ההלכה האסלאמית, ("חדוד")⁶.

2) המשיב מבהיר, כי אזורים בהם קיימת אכיפה כזו ע"י לוחמי הג'האד הינם עיראק, אפגניסטאן, וזיריסטאן ועוד. אולם, הוא מסייג דבריו באומרו, כי הפונים אליו עדיין אינם נמצאים במצב בו הם יכולים לאכוף את ההלכה האסלאמית (קרוב לודאי, משום שאינם שולטים על טריטוריה). לפיכך, הוא מייעץ להם שלא לאכוף את ההלכה האסלאמית משום שהם "עלולים להיקלע למצב שלא יידעו כיצד להתמודד איתו", בשעה שהם עדיין חלשים.

3) עם זאת, מציין המשיב, **ניתן ליטול את כספם של מבריחי הסמים, "בכמה מקרים...מוגבלים למדי, אם בכלל".** לדבריו במידה שנתקלו במבריח והוא נפל בידיהם הם יכולים לקחת את כספו, אך לא את הסמים שברשותו ולעשות בהם שימוש למימון ג'האד. הוא מסייג את דבריו באומרו כי כל זאת מותר בתנאי שלא יביא להגברת השחיתות, שכן זהו העיקרון הקובע.

⁵ מחברי המסמך הניתוחי של ה-CTC טוענים (עמ' 22, הערת שוליים מס' 77), כי הימנעותו של עטית אללה מלהשיב לשאלות בתחום ההשקעות בבורסה בשל חוסר מומחיותו בנושא יכולה להיראות כאינדיקציה לכך, שהוא רצה לשמור על קשר קורקטי אך מרוחק מהארגון שפנה אליו. אולם, לדעתנו ובהעדר מידע אחר מסקנה זו אינה בהכרח נכונה. ראשית, המשיב ענה בכנות רבה על השאלה ואף הציע להם אלטרנטיבה. שנית, הוא הדריך אותם כיצד יש לנסח את שאלתם בפני גורם אחר שיתכן ולא יזדהה עם תפיסת עולמם או עם סיבת רצונם להשקיע בבורסה. מכל מקום, בניגוד לשאילתא הראשונה, שהינה בעלת אופי מעשי וקונקרטי דומה כי שאילתא זאת הינה בעלת אופי תיאורטי לגבי התארגנות טרור עזתית בתחילת דרכה.

⁶ **חדוד** – עבירות החמורות ביותר על-פי השריעה שאין להקל עליהן או לוותר על העונש הכרוך בביצוען.

4) לפיכך, הוא פוסק ש"אם הכספים שלהם (של מבריחי הסמים) מגיעים ממקורות שונים (כלומר לא רק ממכירת סמים), מותר להשתמש בהם, אך רק באותו חלק של הכספים שלא הגיע ממכירת סמים. יתרה מזאת, אם מבריחי הסמים נותנים את כספם כתרומות לשם ניהול ג'האד למען אללה, "אזי נראה לי... שמותר להשתמש בכספים הללו" [אך ורק] לשם מימון הג'האד הנ"ל.

5) נוכח הבעייתיות שבסוגיה הנ"ל, ניכר כי דברי המשיב מנוסחים בזהירות, כהמלצה ולא כקביעה חד-משמעית. הוא מבהיר את ההתניה הכרוכה בהיתר שנתן: הואיל והכספים מגיעים ממקור אסור, שומה על בעליהם להביע חרטה על מעשיהם ולהעביר את הכסף שקיבלו מעיסוק אסור זה לאוצר המדינה "שם משתמשים בהם לטובת [כלל] המוסלמים, לרבות עבור [מימון] ג'האד וכיבוש [שטחים] בשם אללה", או להעביר כספים אלה למטרות צדקה. עם זאת אם בעל הכספים לא הביע חרטה על מעשיו וממשיך לבצע חטאים, מחובת גורם סמכותי בכיר העומד בראש המוסלמים לבוא עמו חשבון. במקרה זה, מותר להחרים את כספיו של החוטא, לגרסת רוב חכמי-ההלכה.

6) המשיב מסייג תשובתו זאת בהוסיפו, כי יש חכמי-הלכה המתנגדים לכך וסבורים שיש להשמיד את הכספים הללו הואיל והם מגיעים מפעילות אסורה. אולם, הוא חולק על כך וטוען שזוהי קביעה "חלשה למדי". לגרסתו, אללה מעולם לא הורה שיש להשמיד כספים אלה, אלא "קבע שאין לבזבז אותם לריק". לכן, השמדתם תהיה "בזבוז כסף לריק" ועדיף שהם ימצאו את דרכם לאוצר המדינה המוסלמית, בדומה לכספים שנגבים כקנסות המוטלים על מי שעבר על החוק.

7) השורה התחתונה בתשובתו של עטית אללה הינה: "אם סוחר במשקאות חריפים או מבריח סמים תורם חלק מהכספים שברשותו למימון ג'האד למען אללה, מותר לקבלם ולהשתמש בהם [מימון] ג'האד למען אללה, בד בבד עם החובה להמשיך להטיף לו ולכל בני האדם לציית לאללה ולהתחרט על מעשיו/הם ע"י הפסקת המעשים הרעים ונטישת עשיית מעשים אסורים. הדבר נועד כדי להיזהר מלסייע להברחת הסמים על ידו [כל עוד לא הפסיק עיסוק זה], שזהו מעשה אסור".

סיכום

8. מחילופי המכתבים הללו עולה, כי כבר בשנת 2006, בראשית דרכו של צבא האסלאם הוא זיהה עצמו עם אלקאעדה, ולו גם ברמה האידיאולוגית/הלכתית. מחברי הניתוח של CTC מציינים, אומנם, כי על-פי 17 המסמכים, ששחררו, לא ניתן להבין לעומק את מהות היחסים בין אלקאעדה לבין כמה מהארגונים המזוהים עמו, לרבות צבא האסלאם,⁷ אך עם זאת, נוכח מעמדו הבכיר של עטית אללה בהנהגת אלקאעדה, מצביעים חילופי המכתבים על ראשיתם של קשרים אידיאולוגיים ביניהם. מכל

⁷ ראו עמ' 3 בניתוח.

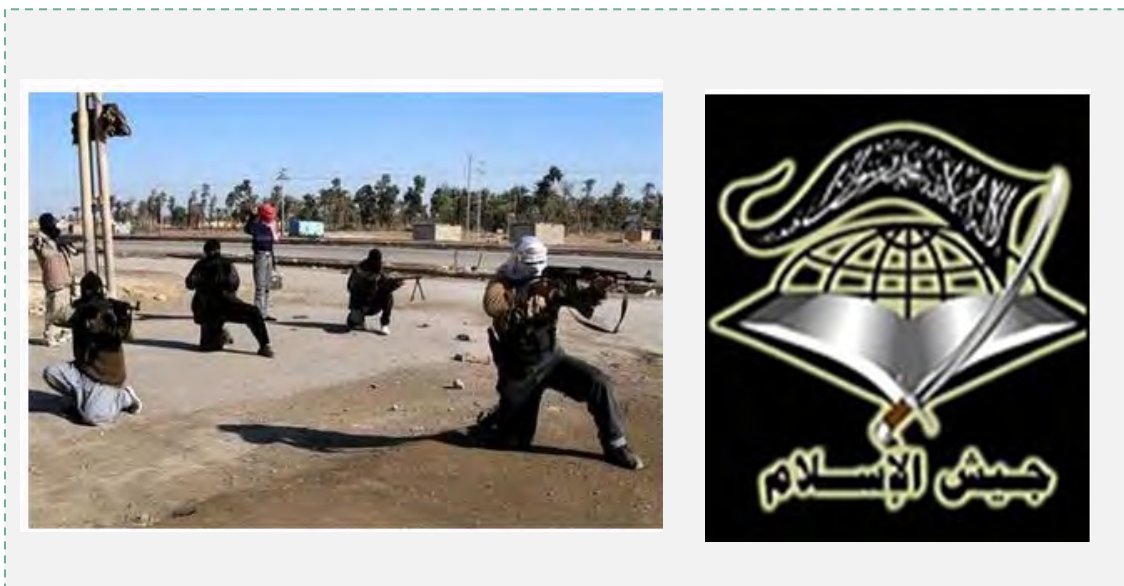
מקום בהמשך, בחמש השנים, שחלפו מאז ניתן להבחין במאפיינים ברורים של הג'האד העולמי בדפוסי פעולתו של צבא האסלאם.

9. יש לציין כי בתקופת כתיבת המכתב (שנת 2006) קיים ארגון צבא האסלאם שיתוף פעולה כלשהו עם הג'האד האסלאמי בפלסטין ועם ופתח. גם יחסיו עם חמאס באותה תקופה היו עדיין טובים ואף כי בין השניים שררו מתחים כנרמז בפניית צבא האסלאם. הדבר מצא ביטוי בשיתוף פעולה עם חמאס וועדות ההתנגדות העממיות בפיגוע בו נחטף גלעד שליט (25 ביוני 2006). היחסים בין צבא האסלאם לבין חמאס הורעו בהמשך בשל הזדהותו של צבא האסלאם עם הג'האד העולמי, שמשמעותה הייתה ביצוע פעולות טרור שלא במסגרת מדיניות חמאס אשר אפשר והניעה את הארגון לכתוב את המכתב. המתחים שבין צבא האסלאם לחמאס באו לידי ביטוי ברור בשנת 2007, כאשר צבא האסלאם חטף את אלן ג'ונסטון, עיתונאי ה-BBC, שחולץ בסופו של דבר ע"י חמאס, שניהל קרב אליים עם חוטפיו.

10. עטית אללה נמנע מלהציע סיוע כספי מצד אלקאעדה לצבא האסלאם והוא אף לא התבקש לעשות זאת. יתכן והדבר נבע מכך שהמדובר בארגון חדש, בראשית דרכו, שלא לקאעדה אין עדיין די מידע אודותיו ואודות יכולותיו המבצעיות והתמיכה לה הוא זוכה ברצועה. לפיכך הסתפק אלקאעדה במתן תשובות, שהעניקו לצבא האסלאם גמישות להסתייע במקורות כספיים אחרים של ארגונים (כולל ארגון המסתייע ע"י איראן) ושל קבוצות פשיעה העוסקות בסמים. עם זאת אין לשלול את האפשרות שבהמשך, כאשר הוכיח צבא האסלאם יכולות מבצעיות, התהדקו קשריו המעשיים עם אלקאעדה, מעבר לתחום האכוונה ההלכתית.

נספח ב' – קווים לדמותו של צבא האסלאם

מאפיינים כלליים

מימין: סמל ארגון צבא האסלאם: קוראן וחרב שעליו דגל עם השהאדה [המשפט: אין אלוהים מבלעדי אללה ומחמד הוא שליחו] על רקע מפת העולם. משמאל: פעילי "צבא האסלאם" בעזה (<http://vb.n4hr.com/125584.html>)

11. תחת ממשל חמאס החלו ברצועת עזה להרים ראש התארגנויות בעלות אופי ג'האדי-סלפי⁸, המזדהות עם אלקאעדה וארגוני הג'האד העולמי. צבא האסלאם, שהוקם בתחילת שנת 2006, הינו הבולט שבהן. בראש הארגון עומד **ממתאז דע'מוש**, בן לחמולה רבת כוח ברצועה, המרוכזת בשכונת אלצברה בעזה. ממתאז דע'מוש פרש בתחילת שנת 2006, יחד עם תומכיו, מארגון ועדות ההתנגדות העממית והקים את צבא האסלאם. אל צבא האסלאם הצטרפו בהמשך גם פעילים פורשים של גדודי עז אלדין אלקסאם הזרוע הצבאית של חמאס. צבא האסלאם דוגל בשחרור פלסטין באמצעות ג'האד ובפעילות נגד יעדים מערביים וערביים (מצרים).

⁸ **סלפיה** - זרם באסלאם הדוגל בקיום מצוות הדת על פי הדרך המיוחסת לדורות הראשונים של האסלאם המהווים דוגמה למוסלמים. בעשורים האחרונים הפכה הסלפיה מתפיסת עולם אסלאמית שמרנית (פונדמנטליסטית) לאידיאולוגיה פוליטית-רדיקאלית של גורמים אסלאמיים קיצוניים הפועלים בזירה האזורית והבינלאומית (לרבות אלקאעדה).

ממתאז דע'מש, מקים צבא האסלאם ומי שעומד בראשו (מימין), עם אחד מאנשיו (פורום חמאס, 24 בינואר 2007)

12. צבא האסלאם נחשב כיום כארגון הדומיננטי מבין ההתארגנויות המזוהות עם אלקאעדה והג'האד העולמי ברצועה. שני פעילי צבא האסלאם, נטלו חלק בפיגוע בכרם שלום (יוני 2006) בו נחטף גלעד שליט ואז גם פורסם שמו לראשונה בפומבי. מאז תום מבצע "עופרת יצוקה" ניסה הארגון לבצע פיגועים נגד יעדים ישראלים וזרים בדגש על ישראלים השוהים בחצי האי סיני. בשנים האחרונות אימץ לעצמו צבא האסלאם מאפייני פעילות בולטים של ארגוני הג'האד העולמי כמו חטיפת עיתונאים מערביים ופגיעה במקומות בילוי בעלי אופי מערבי (בתי קפה אינטרנט) ברצועת עזה.

13. כמו גורמי אלקאעדה אחרים כך גם צבא האסלאם רואה את מצרים כיעד לפעילות הטרור שלו. בינואר 2011 האשים שר הפנים המצרי (היוצא), ובעקבותיו התקשורת המצרית, את צבא האסלאם במעורבות בפיגוע התאבדות רב נפגעים בכנסייה קופטית באלכסנדריה (ינואר 2011, כ-25 הרוגים ועשרות רבות של פצועים). פעילי צבא האסלאם ברצועה הואשמו בהכוונת פעולות טרור במצרים מטעם אלקאעדה, וקיום קשר עם פעילי טרור ברצועה באמצעות המנהרות (המהוות לדברי שר הפנים היוצא איום על "ביטחונה הלאומי" של מצרים). צבא האסלאם הואשם גם במעורבות בפיגועי טרור נוספים, שבוצעו בשנים האחרונות במצרים, ובהם הפיגוע בשוק אלח'לילי בקהיר בו נהרגה תיירת צרפתייה (22 בפברואר 2009).

14. בשל פעילותו הטרוריסטית נגד יעדים ישראליים היווה צבא האסלאם יעד לפעולות סיכול ממוקד של ישראל. אחד מבכירי הארגון, מחמד ג'מאל אלנמנם, הותקף בעת שנסע ברכבו ב-3 בנובמבר 2010 על-ידי כלי טיס של חיל האוויר ונהרג. אלנמנם, תושב מחנה הפליטים שאטי, היה מעורב בביצוע פיגועים ברצועת עזה וכן בתכנון פיגועים נגד יעדים ישראלים ואמריקניים בחצי האי סיני, בשיתוף עם גורמי חמאס ברצועת עזה (דובר צה"ל, 3 בנובמבר 2010). ב-17 בנובמבר 2010 הותקף מהאוויר אסלאם יאסין, פעיל בהתארגנות ויד ימינו של ראש הארגון. כתוצאה מהתקיפה נהרג אסלאם יאסין ואחיו.

האידיאולוגיה של צבא האסלאם וזיקתו לג'האד העולמי

15. צבא האסלאם הינו **ארגון מוסלמי-סלפי** השואב את האידיאולוגיה שלה מאלקאעדה ומארגוני ג'האד עולמי. הארגון חותר לתהליך אסלאמיזציה מהיר של הרצועה תוך הצבת אתגר אידיאולוגי בפני ממשל חמאס וחריגה ממדיניות הפיגועים שלו. מטרת הארגון היא לשחרר את פלסטין ולכונן בה מדינה אסלאמית באמצעות ביצוע ג'האד נגד היהודים והצלבנים (קרי, המערב).

16. ב-3 ביוני 2011 פרסם היומון המצרי אליום ראיון עם אדם שהזדהה בשם אבו אלבראא, פעיל מרכזי ואחד ממייסדי צבא האסלאם ברצועת עזה. לדבריו מזדהה הארגון ברמה הרעיונית עם אלקאעדה אך הוא מקבל את רעיון הג'האד רק ביחס למלחמה ביהודים ולא ביחס לג'האד העולמי של אלקאעדה יחד עם זאת הוא הודה, כי לשורות הארגון חדרו גם "רעיונות נוספים" (ממר", 22 ביוני 2011). בפועל היה צבא האסלאם מעורב בפיגועים נגד יעדים מערביים ומצריים, החורגים ממדיניות הפיגועים של חמאס (ראו להלן).

17. **במאי 2011 הודיע דובר מחלקת המדינה האמריקנית, כי ארגון צבא האסלאם הוכנס לרשימת ארגוני הטרור האמריקנית.** על פי ההודעה מדובר בארגון פלסטיני המזוהה עם הג'האד העולמי, שפעליו ביצעו, בין השאר, ירי רקטות משטח מצרים לעבר ישראל, פעולות טרור במצרים, חטיפת שני כתבים של רשת פוקס וכן את חטיפה של העיתונאי הבריטי אלן ג'ונסטון. על פי ההודעה הארגון משלב את "האידיאולוגיה הסלפית של הג'האד העולמי עם המודל המסורתי של מאבק פלסטיני מזוין". במסגרת זו, **הארגון שיתף פעולה עם חמאס ופועל בימים אלה להדק את קשריו עם אלקאעדה** (אתר מחלקת המדינה האמריקנית, 20 במאי 2011).

פעולות טרור בהן היה מעורב צבא האסלאם

כללי

18. **לצבא האסלאם יכולות מבצעיות גבוהות בהשוואה להתארגנויות סלפיות-ג'האדיות אחרות ברצועת עזה** וככל הנראה ברשותו אמצעי לחימה רבים. מעבר לפיגועים "שוטפים" כמו ניסיונות ירי רקטות לעבר ישראל, אימץ לעצמו הארגון מאפייני פעילות של הג'האד העולמי כמו חטיפת זרים ופיגועים נגד מקומות בילוי ברצועה כגון בתי קפה אינטרנט הפוגעים, לשיטתו, במוסר האסלאמי. הארגון היה שותף לפיגוע בו נחטף גלעד שליט (יוני 2006). **כמו כן היה הארגון מעורב בכמה פיגועים על אדמת מצרים. מאז מבצע "עופרת יצוקה" ניסה צבא האסלאם לבצע מספר "פיגועי איכות" נגד ישראל ונגד יעדים זרים, כולל בחצי האי סיני.**

הפיגועים הבולטים

19. הפיגוע הראשון עליו קיבל אחריות צבא האסלאם היה הפיגוע בו נחטף גלעד שליט ביוני 2006 בו השתתפו שניים מפעילי הארגון. אולם עוד קודם לכן היו פעילי הארגון מעורבים בביצוע פיגועים. להלן

פיגועים בהם היו מעורבים הארגון ופעיליו ברצועת עזה, חלקם עוד כאשר היו חלק מארגון ועדות ההתנגדות העממית:

א. **7 בספטמבר 2005** - מוסא ערפאת, אחיינו של יאסר ערפאת, מי שהיה ראש המודיעין הצבאי הפלסטיני נרצח בביתו. הרצח בוצע ע"י ועדות ההתנגדות העממית בסיוע חמאס. בראשות ממתאז דע'מש. היה זה רצח פוליטי מתוכנן ומאורגן, **שמאחוריו עמדה למעשה תנועת חמאס**, אשר הפכה את ועדות ההתנגדות העממית למעין קבלן ביצועי של התנועה.

ב. **25 ביוני 2006** – פעילי צבא האסלאם השתתפו בפיגוע בכרם שלום במהלכו **נחטף גלעד שליט** ונהרגו שני חיילי צה"ל. צבא האסלאם הוא אחד משלושת הארגונים שהודיעו על אחריותם לחטיפת החייל הישראלי גלעד שליט³

ג. **14 באוגוסט 2006** - שני כתבי רשת החדשות האמריקאית **פוקס ניוז**, אחד בעל אזרחות אמריקאית והשני מניו זילנד, **נחטפו ברצועת עזה**. השניים הוצאו בכוח ממכוניתם והועברו כשהם קשורים למוסך. לאחר כשבועיים בהם הוחזקו בשבי שוחררו השניים על ידי אנשי ביטחון פלסטינים, הועברו למחסום ארז ומשם לישראל.

ד. **12 במרץ 2007** - כתב ה-BBC הבריטי **אלן ג'ונסטון** נחטף בעיר עזה ע"י ארבעה חמושים שארבו לו במכוניתם. ב-8 במאי 2007, כחודשיים לאחר חטיפתו, קיבל צבא האסלאם אחריות לחטיפה והציג את דרישותיו באמצעות שליחת קלטת וידאו למשרדי ערוץ הטלוויזיה אלג'זירה בעזה. ההודעה המוקלטת פורסמה בערוץ הטלוויזיה אלג'זירה ואלערביה (9 במאי 2007) ובפורום האינטרנט אלפרדוס, המזוהה עם אלקאעדה (אלפרדוס, 9 במאי 2007). בהודעה נעשה שימוש בטרמינולוגיה אסלאמית-רדיקלית מובהקת דוגמת זו של אלקאעדה וגורמי ג'האד עולמי המזוהים עימו. לאחר כארבעה חודשים, ביולי 2007, בעקבות הפעלת לחצים שהופעלו על צבא האסלאם מצד חמאס, שוחרר אלן ג'ונסטון.

³ שני הארגונים האחרים הנם חמאס ועדות ההתנגדות העממית.

מימין: תעודת העיתונאי של אלן ג'ונסטון (ערוץ אלערביה, 10 במאי 2007) משמאל: קלטת שהעביר צבא האסלאם ובה נראה אלן ג'ונסטון, כתב BBC, חגור חגורת נפץ ומציג את דרישות הארגון תמורת שחרורו (ערוץ אלערביה, 25 ביוני 2007)

ה. **15 באפריל 2011** - עיתונאי איטלקי בשם ויטוריו אריגוני שהיה פעיל ארגון ISM (ארגון אנטי-ישראלי, שבסיסו בארה"ב), נחטף ונהרג ברצועת עזה. חוטפיו פרסמו סרט וידאו בו הוא נראה מדמם ודרשו מחמאס תמורת שחרורו את שחרור אחד ממנהיגי צבא האסלאם, שנעצר. חטיפתו והריגתו יוחסו לצבא האסלאם.

20. כמו כן היה צבא האסלאם מעורב במספר תכנוני פיגועים, שסוכלו:

א. **15 יולי 2008** – תכנן הארגון לפגוע בטוני בלייר שליח האיחוד האירופאי במהלך ביקורו שערך ברצועת עזה (שירות ביטחון כללי). טוני בלייר ביטל את הגעתו לרצועה לאחר ששר הביטחון אהוד ברק המליץ לו שלא להיכנס בשל מידע התרעתי אודות כוונות לפגוע בו (ynet, 15 ביולי 2008).

ב. **אוקטובר 2010** - על פי דיווחים בתקשורת תכנן הארגון לבצע חטיפת ישראלים או זרים בחצי האי סיני. הפיגוע סוכל לאחר ששלושה פעילים מרכזיים בארגון נהרגו בתקיפת חיל האוויר ברצועת עזה בצפון רצועת עזה: ב-3 בנובמבר 2010. הבכיר שבהם מחמד אלנמם, תושב מחנה הפליטים שאטי, היה מעורב בביצוע פיגועים ברצועת עזה וכן בתכנון פיגועים נגד יעדים ישראלים ואמריקניים בחצי האי סיני, בשיתוף עם גורמי חמאס ברצועת עזה (דובר צה"ל, 3 בנובמבר 2010).

פיגועי טרור במצרים, שיוחסו לצבא האסלאם

21. פעילי הארגון הואשמו גם, כי היו מעורבים גם במספר פיגועים על אדמת מצרים. להלן פיגועי טרור, שיוחסו לפעילי הארגון⁹:

א. **1 בינואר 2011** - חביב אלעדאלי, שר הפנים המצרי, האשים את צבא האסלאם, **בביצוע הפיגוע בכנסייה הקופטית באלכסנדריה בליל השנה החדשה** (1 בינואר 2011). בפיגוע זה נהרגו **25 אזרחים ועשרות נוספים נפצעו**. בהזדמנות זאת האשימה התקשורת המצרית את צבא האסלאם במעורבות במספר פיגועי טרור נוספים, שאירעו על אדמת מצרים בשנים האחרונות. שר הפנים טען, כי המידע על כך הגיע בעקבות מעצרו של פעיל אלקאעדה מצרי בשם אחמד לטפי אבראהים, שהיה מעורב בפיגוע בכנסייה הקופטית ועמד בקשר עם חוליית אלקאעדה, שנחשפה עוד לפני הפיגוע באלכסנדריה. בחקירתו הוא חשף את מעורבותו בפיגועי טרור במצרים ואת קשריו עם צבא האסלאם ברצועה. בתגובה מסר אבו ח'טאב, בכיר בארגון צבא האסלאם, כי ארגונו אינו פועל בשטח מצרים וטען כי מדובר ב"מזימה" של ישראל, שנועדה לגייס תמיכה במלחמה חדשה נגד עזה (טלוויזיה מצרית, 23 בינואר 2011; אלרסאלה, 23 בינואר 2011).

זירת הפיגוע בכנסייה הקופטית באלכסנדריה (האתר המצרי אליום אלסאבע, 3 בינואר 2011)

ב. **22 בפברואר 2009** - שר הפנים המצרי היוצא האשים את צבא האסלאם במעורבות בפיגוע טרור בשוק ח'אן אלח'לילי בקהיר, בו נהרגה תיירת צרפתייה ולפחות עוד עשרים בני אדם נפצעו (אלקדס אלערבי, 12 ביוני 2011).

ג. **פברואר 2011** - "מקורות ביטחוניים" מצרים מסרו, כי פעילי צבא האסלאם, היו מעורבים, ככל הנראה, בכמה פיגועים שבוצעו במהלך החודש בצפון חצי האי סיני, ביניהם: פיצוץ מבנה

⁹ פירוש נא ראו פרסום מרכז המידע למודיעין ולטרור מ-1 פברואר 2011: "יצא טרור וחתרנות מרצועת עזה: להערכתנו גורמי טרור ברצועת עזה יבקשו לנצל את האירועים בסיני לקידום פעילויות הברחות אמצעי לחימה בסיני ולהחדרת פעילים למצרים. יוזר, כי שר הפנים המצרי (היוצא) האשים את "צבא האסלאם", התארגנות ג'האדיסטית הפועלת ברצועה, לפני האירועים האחרונים, במעורבות בפיגוע אלקאעדה נגד הכנסייה הקופטית באלכסנדריה ובפיגועים נוספים במצרים".

השייך למגננון חקירות ביטחון המדינה **באלעריש** (ב-4 בפברואר) **פיצוץ צינור הגז** המוביל גז ממצרים לירדן (5 בפברואר) ופיצוץ כנסייה **ברפיח** (6 בפברואר) (אלאהראם, 6 בפברואר 2011; מצראוי, 6 בפברואר 2011).

היחסים, שבין צבא האסלאם לבין חמאס

22. ככלל בין חמאס לבין צבא האסלאם וארגונים סלפים-ג'האדיים הדומים לו שוררים יחסים מורכבים, שידעו בעבר עליות ומורדות. **מחד גיסא**, לחמאס ולצבא האסלאם מכנה אידיאולוגי משותף אסלאמי-רדיקלי. **בחמאס** חוששים, כי הפעלת יד קשה מידי נגדו עלולה לגרור ביקורת פנימית בקרב קהלים אסלאמיים קיצוניים, גם כאלו התומכים בחמאס. בנוסף לכך עשתה חמאס בעבר שימוש ביכולותיו המבצעיות של הארגון (כולל שיתוף פעולה בפגיעו בו נחטף גלעד שליט). **מאידך גיסא**, חמאס חשה עצמה מאוימת מפעילותם של ארגוני הג'האד העולמי ברצועת עזה ומחוצה לה, הטומנים פוטנציאל של הגררות להסתבכות עם ישראל, מצרים ומדינות המערב.

23. **בתחילת דרכו קיים צבא האסלאם קשרים הדוקים עם חמאס**, שניסתה לפקח על פעילות הארגון ולאכופ עליו את מדיניות הפיגועים המרוסנת שלה. אפשר שהגישה הסלחנית, שנקטה חמאס כלפי הארגון, מקורה בעבר של שיתוף פעולה מבצעי בין השניים. על כן היא נמנעה מלהפעיל נגד צבא האסלאם צעדי ריסון אפקטיביים (כדרך שהפעילה נגד התארגנות ג'האדית-סלפית אחרת, צבא תומכי אללה, בפרשת מסגד אבן תימיה). אולם בהמשך התגלו מתחים ואף עימותים אלימים בין השניים. חמאס ניסתה לעיתים להתעמת עם הארגון ובמספר פעמים היא אף לא היססה להפעיל נגדו כוח צבאי בעיקר במטרה לסכל פעילות טרור בניגוד למדיניותה. לעיתים אף ניסתה חמאס להציג את פעילותה נגדם כפעילות משטרית במסגרת "השמירה על הביטחון והסדר הציבורי"¹⁰.

24. כך למשל, ב-15 בספטמבר 2008 התחוללו עימותים אלימים בשכונת אלצברה, שבמערב העיר עזה, בין כוחות הביטחון של חמאס לבין אנשי חמולת דע'מש, בסיס הכוח של צבא האסלאם. העימותים פרצו על רקע ניסיון כוחות הביטחון לעצור שני מבוקשים אנשי החמולה. בעימותים נהרגו 11 מבני החמולה ו-46 נפצעו. כמו כן נהרג שוטר מכוחות הביטחון של חמאס ושוטר נוסף נפצע. בין ההרוגים והפצועים בעימותים הללו נמנו גם מספר פעילים של צבא האסלאם.

¹⁰ פירוט ראו לקט מידע מה-31 באוגוסט 2009: "חמאס מעצימה את מאבקה נגד התארגנויות ג'האדיות-סלפיות המזדהות עם אלקאעדה ומנסות לאתגר את שלטונה ברצועת עזה; לאחרונה היא לא היססה להפעיל כוח רב במהלך דיכוי אלים של פעילי ג'האד עולמי, שאחד ממנהיגיהם הכריז על הקמת אמירות אסלאמית במסגד אבן תימיה ברפיח".

אמצעי לחימה שתפסו כוחות הביטחון של חמאס במהלך העימותים עם חמולת דע'מש (הצילומים פורסמו באתר המשטרה הפלסטינית ברצועה, באתר טלוויזיה אלאקצא ובפורום PALDF של חמאס, 16 בספטמבר, 2008)

25. כיום החמאס מקיימת יחסים הדוקים עם צבא האסלאם, בניגוד לארגוני ג'האד עולמי אחרים ברצועה, הנרדפים ע"י כוחות הביטחון של חמאס. גם, לצבא האסלאם יש עניין לשמר יחסים אלה מתוך הבנה שהדבר מאפשר לו מרחב פעילות, הן בזירה העזתית והן בזירה המצרית, מבלי שתינקט נגדו פעילות מרסנת של חמאס.

מעורבות אפשרית של צבא האסלאם בטרור

26. לנוכח הטלטלה האזורית והעדר המשילות בחצי האי סיני עשויים ארגונים עזתיים מקומיים בעלי אוריינטציה ג'האדיסטית דוגמת צבא האסלאם, לנסות ולהשפיע על זירות נוספות במזרח התיכון.

27. כך למשל, עלול צבא האסלאם לנסות ולפעול בזירה המצרית, אשר בעקבות נפילת שלטון מבראכ וערעור המשילות בסיני, הפכה לקרקע נוחה לפעילות טרור (לצבא האסלאם, כאמור לעיל, ניסיון בביצוע פעולות טרור במצרים ובתכנון פיגועים בסיני). זאת ועוד, אפשר שגורמים בצבא האסלאם ישאפו גם ליטול חלק במאבק נגד המשטר הסורי (תזכר קריאתו של אלט'ואהרי לאחרונה לקחת חלק פעיל במהפכה בסוריה כשער לפעילות ג'האד נגד ישראל).